

S-Adalimumab på IDS iSYS

Bakgrund

Adalimumab är en human monoklonal antikropp (eng. monoclonal antibody, mAb) riktad mot $\text{TNF}\alpha$ (tumörnekrosfaktor alfa), ett signalämne som är involverad i en rad autoimmuna sjukdomar, till exempel Crohn's sjukdom, reumatoid artrit eller psoriasis. Adalimumab binder till $\text{TNF}\alpha$ och hindrar så dess funktion (igångsättning av en inflammatorisk reaktion).

Som med många andra läkemedel finns ett plasmakoncentrationsområde där effekten av adalimumab är optimal. Samma dos kan dock ge olika plasmakoncentrationer hos olika patienter, med risk för otillräcklig effekt vid låga koncentrationer. Höga koncentrationer (över optimalt område) ger inte nödvändigtvis bättre effekt men ökar behandlingskostnaderna.

Eftersom adalimumab är ett exogent tillfört proteinämne utvecklar en del av patienterna egna antikroppar mot adalimumab, så kallade anti drug antibodies (ADA). Dessa inaktiverar adalimumab och minskar dess terapeutiska effekt. Det kan därför vara nyttigt att mäta en patients adalimumabkoncentration för att kunna anpassa dosen individuellt, eller eventuellt byta till ett annat läkemedel vid påvisat förekomst av anti-adalimumab antikroppar.

Svar/Tolkning/Bedömning

S-Adalimumab, mg/L.

Vid omätbar adalimumabkoncentration rekommenderas analys av anti-adalimumab.

Vid frågor om tolkning av läkemedelskoncentrationer finns klinisk farmakologisk konsultläkare tillgänglig på tel. 046-17 46 20 (helgfri vardag kl. 08.15–16.00).

Metodik/mätprincip

Analysen är en sandwich-metod, som nyttjar monoklonala antikroppar i båda stegen. Detektion sker med kemiluminiscensteknologi.

Referenslitteratur

- Behandlingsstrategier vid inflammatorisk tarmsjukdom – med inriktning på biologisk terapi (Nationell riktlinje 2022, på uppdrag av Svensk Gastroenterologisk Föreningsstyrelse).